

vojno brodovje; — Rovinj s 12.000 prebivalci; Poréč s škofovim sedežem; Pulj (Pola) z največjo luko za avstrijsko vojno brodovje. — K Istri se štejejo otoki Krk s škofovim sedežem; Cres in Lošinj. V Primorje je napeljena južna železnica (Ljubljana — Trst — Gorica na Laško; Št. Peter — Reška železnica). Iz Ljubljane drži tudi cesta preko Bistrice v Istro in na Reko, pa tudi preko Vipave na Gorico. I. T.

Črtice iz ruske zgodovine.

(Po Nestoru priobčuje A. K.)

9. Vladímer v krščánstvu (988—1014. I.)

Prímaši sv. krst je Vladímer bil trden kristijan, živèč v stráhu božjem, ter zidal je cerkve ondód, kóder so ne davno stali poganski kumíri (malíki), pošíljal duhovnike po mestih in sélíh, da so ljudi krščevali, stróžil učélnice in zbiral v njih otroke boljših ljudíj; a matere so plakale po svojih otrócíh, kakor po mrtvih, ker níjso še znale učénja.

Vladímer je ljubil tudi svojo vojsko, katero je imenoval družino. Žível je rad veselo ter na knéžjem dvoru je vedno bil pír (gostí) pri knézu in brez kneza. In bilo je množstvo vsega. A kadar so se podpíli, začeli so ropotati na kneza, rekóč: „zlo je našim glavam, da je nam jesti z lesénimi žlicami, a ne srebrnimi!“ To slišavši Vladímer velí izkovati žlice srebrne ter jesti družíni, govoreč takó: „s srebrom in zlatom ne najdem družíne, a z družíno najdem srebra in zlata.“

Spomináje se evangeljskih beséd: „blážení milostívi, ker bodo pomilováni,“ ukaže Vladímer na knéžji dvor prihajati potrénim in ubogim, in jemati si jedí, píjače in novcev. Postróživši tudi to, reče: „bolni in hrómi se ne morejo dolésti dvora mojega,“ in zato je ukazal stvoriti kóla, katera je nakladal mesá, ovočja (sadja) raznolíčnega, rib, medú v sodčkah in v drugih kvasú (neke kisle píjače) ter voziti po mestu, vprašaje: „kje je kdo bolán in potreben, ki ne more hodíti?“ In razdajalo se je tem na potrébo.

Na knéžji pírk svetlemu solncu Vladímeru, kakor ga je imenoval narod, shajalo se je od vseh koncev zemlje ruske mnogo modrih ljudíj in starcev, a njih umne beséde je Vladímer v slast poslušal. Ruski narod níj pri nobenem knezi stvóril tóliko pésnij, kólikor pri Vladímeru, o njem in o njega mogóčih vitezih.

Z okolnimi knezi: s poljskim, ogerskim in češkim je Vladímer žível v míru in ljubezni, a često mu je bilo vojevati na stépné divje pogáne, izlasti na Pečenége.

V 992. letu po Kristu je ruski véliki knez Vladímer šel na Hrvate. Kó se je vrnil s hrvatske vojne, evo, Pečenégi (divji pogani) pridó po ónej stráni od reke Sule. Vladímer se je vzdignil proti njim ter je srečal na vódi Tróbeži, na brodu, kjer je zdaj Prejésalávelj. Stal je Vladímer na tej stráni a Pečenégi na ónej; kajti níjso sméli ti na óno a ni óni na to stran iti. Prijaha pečenéški knez k reki, pokliče Vladímera in reče njemu: „izpústi ti svojega moža a jaz svojega, da bi se boríla, ter ako tvoj mož ob tla udari z mojim, da ne bodemo vojevali za tri leta; ako li naš mož udari z vašim, da bodemo vašo

zemljo razdévati za tri leta.“ — Tako se razideta razno. Vladímer pride v tabor in pošlje biríča po tabôru, govorèc: „nij tu li tacega moža, kateri bi se prijél s Pečenégom?“ — Nij se našel nikjer. Za jutra pridó Pečenégi in privedó svojega moža, a ruskega nij bilo. Začne tožiti Vladímer in pošlje k vsem vojníkom. Pride star mož h knezu in reče njemu: „knez! imam mlajšega sina domá, a sè štirimi sem prišel semkaj; od njegovega détstva nikdo nij z njim ob tla udaril. Bilo je, da sem ga svaríl, ko je úsnije mèl (strójlil), a on se je razgnéval (razjézil) náme in kožo pretrgal z rokama.“ Knez je bil vesel, to slišavši, in poslal pónj. Privedó ga h knezu, ter knez mu vse pové; a ta reče: „knez, ne vem, morem li iti nanj? Izkusijo da me. Nij li tu bika velícega in silnega?“ Našli so bika velícega in silnega, a on ga velí razdražiti. Naložili so nanj železa goreča ter ga spustili. Bik je zbežal mimo njega a on ga z roko prijél za bok (stran) ter snél z njega kožo z mesom, kolikor mu je roka zajéla. Reče njemu Vladímer: „moreš se z njim boriti.“ Na jutro pridó Pečenégi ter začnó klicati: „nij li moža? Evo, naš je dospèl!“ Vladímer je bil ukazal, to noč obleči se v orožje, in zdaj so pristopili oboji, Pečenégi in Ruski. Izpusté Pečenégi svojega moža, ki je bil prevelik zeló in strašen. Izstopi tudi Vladímerov mož, in uzrè ga Pečenég ter se posmeje, ker je bil srednjega telesa. Razmerivši mej polkoma (armadama) spusté obá k sebi. Sprijéla sta se ter se začela krepko držati. Ruski udavi Pečenéga v rokah do smrti in udari z njim ob zémldjo. Vladímerovi zakriéc a Pečenégi pobegnó, in ruska zemlja požene za njimi sekóč ter je zapodí. Vladímer je vesel bivši zalóžil (ustanóvil)* na tem brodu grad in ga narékel Prejeslávelj; zakaj slavo je bil prejel njegov borec. Vladímer je v velícega moža stvoril njega in očeta njegovega ter se povrnil v Kíjev s pobédo (zmago) in z veliko slavo.

Trudè se Vladímer ógraditi zemljo rusko poganskim narodom, sezída mnogo mest ob meji, kamor so prebívati prihajali ljudjé od drugód.

Vladímer je od mnogih žén imel dvanájstero otrok, mej katere je rusko zemljo razdelil na dvanajst kósov; a uže za svojega života je zvédel, da to nij bilo dobro. Jaroslav, sèdeč v vélicem Novem Gradu, začne se braniti, očetu plačevati dánj. Vladímer zbere nánj vojsko, rekóč: „trebíte pot in mostíte móstí!“ A v tem se razbolí. Tedàj so na rusko zémldjo zopet šli Pečenégi, proti katerim Vladímer pošlje sina svojega, Borisa, a sam se razbolí še ljútéje in umerje na Brestovem, ne daleč od Kijeva.

Potájili so njega smrt a po nóči ga zavíli v kôver (preprogo) in položívši v saní privézli ga v Kíjev ter postavili v svete Bogorodice cerkev, katero je bil sam sezídal. A staréjši sin, Svetopolk, katerega nijso ljubíli Kíjevljanje, poprej od vseh drugih zvé o svojega očeta smrti in pohítí v Kíjev, da bi sédel na stol knežji. Bal se je, da ne bi Kíjevljanje Borisa izbrali v kneza.

(Dalje sledi.)

*) Založiti, gründen, — to je naša stara beseda. Ali bi ne bilo dobro tudi reči: založba, za: Gründung, Stiftung?